

Για μια νέα συλλογικότητα στο χώρο της αντικαπιταλιστικής διεθνιστικής αριστεράς

Εισηγητικό κείμενο - βάση συζήτησης της ιδρυτικής συνέλευσης της 8-9 Δεκέμβρη 2018

Belle Époque

1. Βρισκόμαστε στις μέρες μια δομικής συστημικής κρίσης. Η κρίση και ο καπιταλισμός είναι έννοιες που συνεχώς διαπλέκονται σε μια κοινή ιστορία καταστροφής ανθρώπινων σωμάτων, λεηλάτησης των φυσικών πόρων, διάλυσης των ανθρώπινων σχέσεων. Εξάλλου ο καπιταλισμός, για να θυμηθούμε τον Μαρξ, «περισσότερο από κάθε άλλο τρόπο παραγωγής, χαραμίζει ανθρώπινες ζωές, ζωντανή εργασία, όχι μόνο σάρκα και αίμα, αλλά επίσης νεύρα και μυαλά». Έτσι λειτουργεί η καπιταλιστική μηχανή. Η οποία συνεχίζει, βελτιώνοντας την απόδοσή της, να παράγει νέα προϊόντα, να χρησιμοποιεί για καύσιμο την ανθρώπινη ζωτικότητα και να φυλακίζει το χρόνο μας. Η σπατάλη και η καταστροφή είναι η άλλη όψη της ανάπτυξης, είναι ο τρόπος της διαρκούς επαναστατικοποίησης του καπιταλισμού. Ο δικός μας κόσμος είναι οι αναλώσιμοι, τα παράγωγα και τα απόβλητα, που, όπως όλα τα προϊόντα, καθορίζονται από το νόμο της αγοράς και της ζήτησης. Εν ολίγοις, εμείς οι από κάτω, ζούμε διαρκώς μέσα στα συντρίμια, και είμαστε δυνάμει τμήμα τους. Εμείς, ο κόσμος της εργασίας είμαστε τα θύματα της κρίσης, πράγμα που κάνει τον καπιταλισμό να φαίνεται ακόμα πιο ισχυρός.

2. Η κρίση του 2008 είναι το άνοιγμα του πλάνου σε μια ιστορία καταστροφής που συνεχίζεται. Η έκταση και το βάθος της συνδέεται με το νεοφιλελευθερισμό ως επιθετικό καπιταλισμό, ο οποίος αποτέλεσε την απάντηση των κυρίαρχων στη πετρελαϊκή κρίση του '73 και προέκυψε ως δυνατότητα από την ήττα του κομμουνιστικού κινήματος (υποχώρηση επαναστατικής δυναμικής «παγκόσμιου '68», κατάρρευση υπαρκτού Σοσιαλισμού). Η έξοδος από την κρίση για τους από πάνω, η επιστροφή στην «ανάπτυξη», ξανά σήμερα, σημαίνει το βάθεμα της κρίσης της εργασίας (αναδιανομή πλούτου υπέρ των κυρίαρχων, αύξηση ποσοστού υπεραξίας), μια νέα πρωταρχική συσσώρευση (υφαρπαγή δημόσιας περιουσίας και κοινών πόρων με αυταρχικές μεθόδους) καθώς και αναδιάρθρωση της παραγωγικής διαδικασίας (μείωση οργανικής σύνθεσης κεφαλαίου, ευέλικτα κατανεμημένα συστήματα παραγωγής). Η κατάργηση του κατώτατου ορίου των μισθών, η ελαστικοποίηση του χρόνου εργασίας, η επισφαλής «απασχόληση», η στρατιά των εργαζόμενων-ανέργων, η άρση των «προνομίων» μερίδων της εργατικής τάξης, η κατάργηση συλλογικών συμβάσεων, ήταν και παραμένουν στοιχεία του οδικού χάρτη προς τη νέα «κανονικότητα» της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Η αγορά καταλαμβάνει συνεχώς περισσότερα πεδία κοινωνικής και φυσικής αναπαραγωγής μέσα από το πέρασμα σειράς μέχρι πρότινος δημοσίων λειτουργιών (παιδεία, υγεία, ενέργεια, κ.α.) στη σφαίρα της εμπορευματικής ανταλλαγής, με μοντέλα σταδιακών ή επιθετικών ιδιωτικοποιήσεων. Τέλος, όπως το '73, το πέρασμα στη νέα διάρθρωση της παραγωγής δεν σημαίνει το τέλος της καταπίεσης, με την τεχνολογική πρόοδο σε βοήθεια, αλλά έρχεται να ξαναρίξει και το δυτικό ανεπτυγμένο κόσμο, πιο συγκεκριμένα τον κόσμο της εργασίας, στη φωτιά νέων αιματηρών νόμων.

3. Ο νεοφιλελευθερισμός, ως το πρόγραμμα της καπιταλιστικής διεθνοποίησης που υλοποιείται από τη δεκαετία του '70, ενοποίησε σε μεγάλο βαθμό τον καπιταλιστικό κόσμο: έφτιαξε θεσμούς υπερεθνικής συνεργασίας, ενέταξε τις άλλοτε «απείθαρχες» χώρες στη δυναμική του διεθνούς καπιταλισμού. Ο

εγγυητής του παιχνιδιού ήταν πλέον οι διεθνείς χρηματαγορές, κέντρο της στρατηγικής της υπερχρέωσης και της αναδιανομής πόρων από τον παγκόσμιο Νότο προς τον παγκόσμιο Βορρά. Στο νεοφιλελεύθερο σχήμα αυτές εμφανίστηκαν ως άχρονες/αιώνιες οντότητες, απελευθερωμένες από τον έλεγχο και τη δημοκρατική λογοδοσία. Ταυτόχρονα, η «μετανάστευση» της βιομηχανικής παραγωγής από τα προάστια των δυτικών μητροπόλεων στις άτυπες πόλεις του παγκόσμιου νότου, όπου ο βαθμός εκμετάλλευσης και εξαθλίωσης έφτασε σε νέα ύψη, επέτρεψε τη στοιχειώδη πρόσβαση ενός σχετικά διευρυμένου τμήματος του πληθυσμού εκεί και εδώ στη σύγχρονη κατανάλωση (smartphones, laptops κλπ).

4. Από την άλλη, μπροστά στην παγκόσμια κρίση, ο κοσμοπολιτισμός του κεφαλαίου βρίσκεται μπροστά και στις ανταγωνιστικές προτεραιότητες των επιμέρους καπιταλιστικών κρατών. Η νέα όξυνση των ανισοτήτων στο εσωτερικό και ανάμεσα στους «κρίκους» της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας· οι εμπορικοί πόλεμοι και η στρατιωτικοποίηση των δυτικών κοινωνιών· οι γεωπολιτικοί ανταγωνισμοί και οι πόλεμοι «δι' αντιπροσώπων»· όλα αυτά επιβεβαιώνουν πως ο ανταγωνισμός, με όρους οικονομικής, στρατιωτικής και γεωστρατηγικής ισχύος, παραμένει το «οξυγόνο» του διεθνούς καπιταλισμού. Συνεπώς, μπορούμε να περιγράψουμε δύο ενεργές καταστάσεις, την απαίτηση να ενισχυθεί ακόμα περισσότερο η ελεύθερη μετακίνηση κεφαλαίου αφενός, και την προσφυγή σε μια συνταγή εθνικού καπιταλιστικού προστατευτισμού αφετέρου, με άμεσες πολεμικές προεκτάσεις. Ανάμεσα σε αυτές τις δύο καταστάσεις υπάρχει μια τάση διαδοχής της μιας από την άλλη. Ωστόσο, η τομή μεταξύ των δύο δεν είναι σαφής και απόλυτη, καθώς εκτυλίσσονται με άνισους ρυθμούς. Δημιουργείται έτσι μια ασυγχρονία που συμβάλλει στη σημερινή καπιταλιστική δυσπραγία.

5. Όμως ο νεοφιλελευθερισμός δεν είναι μόνο μια ιδεολογική εμμονή της «απελευθέρωσης της οικονομίας από τα κρατικά δεσμά»· πολύ περισσότερο, είναι μια τεχνική αυταρχικής επιβολής που στοχεύει στην πειθαρχηση σωμάτων και θελήσεων, μια φρονηματική διακυβέρνηση της ζωής και των ορίων της. Χρειάζεται για το λόγο αυτό ένα κράτος που θα οργανώνει τον ταξικό πόλεμο, την ίδια στιγμή που αποσπά την συναίνεση των υποτελών. Το καπιταλιστικό κράτος αδυνατεί να εξασφαλίσει την αφοσίωση των υπηκόων χωρίς τη δική τους συμμετοχή, έστω και φαντασική. Ως εκ τούτου, η συναίνεση είναι έννοια κομβική. Είναι το άλλο όνομα της κυριαρχίας, αφού η διαιώνιση της εκμετάλλευσης περνάει μέσα από την αρπαγή της συγκατάθεσης των κυριαρχούμενων. Εδώ εισέρχεται η χρησιμότητα της ταυτότητας, η οποία διατηρεί κομβικό ρόλο στην παραγωγή του συλλογικού φαντασικού, την ίδια στιγμή που εξατομικεύει και διαιρεί την κοινωνία. Η ταυτότητα, σήμερα, τείνει να εκπορεύεται από την κατανάλωση, ανοίγοντας νέες αγορές. Οι ταυτότητες, μετατρέπονται οι ίδιες σε προϊόντα, που επιβεβαιώνονται ή αμφισβητούνται μέσα από συγκεκριμένες καταναλωτικές πρακτικές. Τελικά είναι αναγκαίες μιας και το σχέδιο των από πάνω σήμερα δεν είναι απλώς η οικονομία της αγοράς, αλλά η κοινωνία της αγοράς. Η καταναλωτική κουλτούρα της διαφήμισης, της προβολής της πολυτέλειας και των υψηλών αμοιβών των «πετυχημένων», σαγηνευτική και ταυτόχρονα παραγωγικά αναγκαία, μετατρέπει τη φτώχεια από δομικό πρόβλημα και πολιτικό διακύβευμα σε υπόθεση προσωπικής ευθύνης και ανταγωνισμού. Έτσι, σημαντικό τμήμα των από κάτω (κυρίως της νέας γενιάς) εγκλωβίζεται στο όνειρο της προσωπικής κοινωνικής ανέλιξης ως προσωπικό στοίχημα, απομακρυνόμενο από τον πολιτικό ριζοσπαστισμό.

6. Η (πρωταρχική) συσσώρευση είναι μια διαδικασία που συνέχει τον καπιταλισμό ως σύστημα. Ως σταθερή διαδικασία αναπαραγωγής και ενδυνάμωσης του καπιταλιστικού «τρόπου παραγωγής», επαναλαμβάνεται. Συνεπώς, επιστρέφουμε ξανά στο μεγαλύτερο πόλεμο στην ιστορία. Έναν πόλεμο που κηρύχθηκε σε βάρος των εξουσιαζόμενων ως πληθυσμού, από έναν εχθρό που συνεχίζει να κερδίζει. Αναφερόμαστε στον κοινωνικό πόλεμο τάξης εναντίον τάξης που συνεχώς κινδυνεύει να

μετατραπεί σε εμφύλιο εντός τάξης. Σήμερα, στην περίοδο της απουσίας εναλλακτικής, η κοινωνική ένταση διοχετεύεται σε μια ακατανόητη επιθετικότητα για το διπλανό, που μπορεί να είναι διάβολος αλλά μπορεί και όχι. Αυτή η επιθετικότητα είναι καύσιμο για τα ακροδεξιά κηρύγματα, απέναντι στα οποία δεν υπάρχει εγγύηση αυτοπροστασίας του κόσμου της εργασίας. Έτσι, η ένταση, επενδυμένη με την επιστροφή στις ρίζες του έθνους, την ιεραρχία των φυλών και των φύλων, και την προστασία της εθνικής παραγωγής, αναμετριέται ξανά με το οικουμενικό, φέρνοντας πιο κοντά τη βαρβαρότητα. Η ακροδεξιά μυστικοποιεί την επίθεση των από πάνω –προπαγανδίζοντας την ως συνωμοσία –και κατασκευάζει τους «από κάτω των από κάτω», αυτούς/ες που δεν χωράνε στον κόσμο μας και πρέπει να καταδυναστευτούν ή να αποβληθούν. Η μετανάστρια/εργάτρια/ΛΟΑΤΚΙ/κ@ βρίσκεται στο κέντρο της σύγκρουσης, όχι γιατί έρχεται από αλλού, αλλά γιατί αποτελεί ανησυχητική απόδειξη της αδυναμίας του συστήματος να προσφέρει στις πολλές και τους πολλούς την ανάκτηση της χαμένης ευημερίας.

7. Εν ολίγοις, και στην εποχή μας, το ερώτημα παραμένει: φτάσαμε στο τέλος της ιστορίας, το μόνο μέλλον είναι η βαρβαρότητα; Μπορεί η απάντηση, εκ πρώτης όψεως, να φαντάζει μάλλον αρνητική. Αντίθετα, η σημερινή ευρωπαϊκή (και όχι μόνο) αριστερά, απαντά: σε γενικές γραμμές, ναι! Δηλαδή, στην πράξη, είτε ρητά, είτε υπόρητα, το πεδίο που διεξάγεται η σύγκρουση δεν αμφισβητείται. Είναι ο καπιταλισμός, με περισσότερο ή λιγότερο ανθρώπινο πρόσωπο. Μπορεί οι εμφανίσεις τις αντιπαράθεσης να παραμένουν υπαρκτές: δομές αλληλεγγύης, συνεταιριστικά εγχειρήματα, αντιρατσιστικές κι αντιφασιστικές πρωτοβουλίες, εργατικά σχήματα: όμως ακολουθούν ασύμπτωτες τροχιές. Γιατί χωρίς να αναμετρηθούμε με το ερώτημα της επαναστατικής στρατηγικής, σε αυτό το σύμπαν της απόλυτης παντοκρατορίας του χρήματος, οι αποφάσεις για τη ζωή μας θα συνεχίσουν λαμβάνονται χωρίς εμάς. Από την άλλη, το μέλλον δεν φέρνει μαζί του κατ' ανάγκη την απελευθέρωση από την καταπίεση. Ο καπιταλισμός δεν τρεμοσβήνει, δεν μπορούμε να τον χαρακτηρίσουμε ύστερο και δεν τελειώνει από μόνος του. Το σάπισμα δεν αναφέρεται σε αυτόν αλλά στα σώματα και το χρόνο του πληθυσμού των υποτελών. Ένα μέλλον απαλλαγμένο από τα δεσμά της εκμετάλλευσης δεν θα έρθει εάν δεν το φέρουμε.

8. Η πραγματική κρίση του καπιταλιστικού συστήματος, για εμάς, συνεχίζει να συνδέεται δομικά με την ανάδυση ενός αντιπαραθετικού παραδείγματος από την πλευρά των καταπιεσμένων. Το «αναλαμβάνουμε τη δίκη μας ευθύνη», σημαίνει ότι δεν αφήνουμε τα κοινά αγαθά, την κλιματική αλλαγή, τη φτώχεια, τη μετανάστευση, τη γενική διάνοια, την κουλτούρα, τη βιογενετική, την τεχνητή νοημοσύνη, στα χέρια αυτών που κινούνται με μόνο κριτήριο τη μεγιστοποίηση του ατομικού τους κέρδους και επενδύουν στην δυστυχία των πολλών. Συνεπώς σήμερα, χρειαζόμαστε την επανάσταση, τη ριζική μεταβολή των όρων και των ορίων της ζωής των πολλών! Ακολουθώντας, χρειαζόμαστε στρατηγική και, για να γίνει πραγματικότητα, χρειαζόμαστε γέφυρες που συνενώνουν την όχθη των εξαιρούμενων, που συναποτελούν την πλειονότητα. Γι' αυτό κάνουμε την επιλογή της συμπόρευσης, στην βάση της ριζοσπαστικής τοποθέτησης της διαφοράς. Αναλαμβάνουμε συλλογικά και ατομικά την ευθύνη στη κοινή απελευθέρωση. Τελικά επιλέγουμε να μπούμε στον κοινωνικό ανταγωνισμό επαναφέροντας το άμεσο ερώτημα, σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα; Ή διαφορετικά, επανάσταση ή Mad Max;

Η ελληνική συγκυρία

Η «μεταμνημονιακή κανονικότητα»: ένα διαρκές μνημόνιο σε πλήρη εφαρμογή

11. Το Μνημόνιο δεν αποτέλεσε μόνο ένα πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής. Αποτέλεσε και αποτελεί ένα συνολικό σχέδιο για την ελληνική κοινωνία. Ένα σχέδιο του οποίου οι πυλώνες είναι η αγορά, το εμπόρευμα και ο ανταγωνισμός στις πιο ακραίες εκδοχές τους. Γι' αυτό η τυπική λήξη του τρίτου μνημονιακού προγράμματος στις 21 Αυγούστου δεν συνιστά «έξοδο από τα μνημόνια», όπως ψευδώς ισχυρίστηκε ο κυβερνητικός προπαγανδιστικός μηχανισμός. Αντιθέτως, η 21^η Αυγούστου σηματοδότησε την ολοκλήρωση και πλήρη εμπέδωση του μνημονιακού σχεδίου. Η «μεταμνημονιακή κανονικότητα» δεν είναι πάρα ένα διαρκές μνημόνιο σε πλήρη εφαρμογή. Η Ελλάδα που αναδύεται από τις στάχτες της οικονομικής κρίσης είναι όπως ακριβώς τη σχεδίασαν οι δανειστές και η εγχώρια ελίτ, δηλαδή μια χώρα αβυσσαλέων ανισοτήτων, μαζικής φτώχειας και ανεργίας, εμπορευματικής κυριαρχίας και αποδιարθρωμένων δημόσιων υπηρεσιών.

Δρακόντεια λιτότητα - Διαρκής επιτήρηση

12. Η μορφή που παίρνει η επιτήρηση των δανειστών μετά την τυπική λήξη του προγράμματος, είναι διαφορετική από αυτή που είχε επιβληθεί κατά τη διάρκεια του. Ωστόσο, είναι αρκετά αυστηρή, ώστε, σε συνδυασμό με τη δημοσιονομική πειθαρχηση που επιβάλλουν οι «αγορές», να διασφαλίζει τη συνέχιση της υφιστάμενης δρακόντεια λιτότητας και των ακραία νεοφιλελεύθερων πολιτικών. Συγκεκριμένα:

- i. Για την πενταετία 2018-2022 απαιτούνται πρωτογενή πλεονάσματα 3,5% κάθε χρόνο. Δεδομένου ότι τα πλεονάσματα δεν είναι παρά χρήματα που αφαιρούνται από την οικονομία και διοχετεύονται στην εξυπηρέτηση του χρέους, αυτό σημαίνει πρακτικά ότι 31,5 δισεκατομμύρια μέσα στην πενταετία θα μεταβιβαστούν στους δανειστές. Και αυτό σε μια οικονομία που έχει χάσει το 25% του ΑΕΠ κατά τη διάρκεια της κρίσης και το «επενδυτικό κενό» ίσως υπερβαίνει τα 100 δις.
- ii. Τα πλεονάσματα του 3,5% σημαίνουν στην πραγματικότητα δραματική περικοπή των κρατικών δαπανών και του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Την ώρα που οι κρατικές υποδομές καταρρέουν με τεράστιο κοινωνικό και περιβαλλοντικό κόστος, και η ανάπτυξη παραμένει σχετικά χαμηλά στο 2%, κρατικές δαπάνες και ΠΔΕ περικόπτονται περισσότερο και από όσο προβλέπει το Μεσοπρόθεσμο, προκειμένου να βγουν οι στόχοι και τα υπερπλεονάσματα.
- iii. Η «ρήτρα μη αντιστρεψιμότητας» που έχει αποδεχτεί η κυβέρνηση, «κλειδώνει» ότι δεν αλλάξουν οι αντικοινωνικοί-αντεργατικοί νόμοι (που έχουν βαφτιστεί «μεταρρυθμίσεις») της μνημονιακής περιόδου.
- iv. Η ανεργία μειώνεται σταθερά κατά 2%, όπως συμβαίνει όταν ανακάμπτει μια οικονομία. Εντούτοις, με αυτό το ρυθμό θα χρειαστούμε μια πενταετία για να φτάσουμε το ποσοστό ανεργίας του 2009. Είναι δε εξαιρετικά σημαντικό ότι το μεγαλύτερο μέρος των νέων θέσεων εργασίας χαρακτηρίζονται «ευέλικτες θέσεις απασχόλησης» (το πρώτο εννεάμηνο του 2018 ήταν το 53,02%). Επιπλέον, δεν πρέπει να ξεχνάμε τον μεγάλο αριθμό νέων που μετανάστευσαν τα χρόνια του Μνημονίου. Ο πραγματικός αριθμός των ανέργων (896.588 άτομα) δείχνει την τεράστια έκταση του προβλήματος της ανεργίας.

- v. Πέρα από την τεράστια ανεργία, έχουμε και τη μεγάλη μάζα των φτωχών εργαζόμενων. Σύμφωνα με τη Eurostat, ένας στους τρεις Έλληνες/ίδες ζει σε συνθήκες φτώχειας, δηλαδή με λιγότερο από το 60% του μέσου εθνικού εισοδήματος. Με βάση δε το κατώφλι της φτώχειας του 2008 (6.500 ευρώ τον χρόνο, έναντι 4.500 ευρώ τον χρόνο σήμερα) τότε περίπου ένας στους δύο Έλληνες και Ελληνίδες ζει σε συνθήκες φτώχειας, όταν το 2008 ήταν ένας στους πέντε.
- vi. Το νέο ασφαλιστικό σύστημα που προέκυψε από το νόμο Κατρούγκαλου μετατρέπει τις συντάξεις σε επιδόματα, καταργεί κάθε έννοια ανταποδοτικότητας στο συνταξιοδοτικό σύστημα, ενώ συνιστά στην πραγματικότητα υφαρπαγή των εισφορών των εργαζομένων από το κράτος. Η ακύρωση της περικοπής της «προσωπικής διαφοράς αφορά μόνο τους ήδη συνταξιούχους και όχι αυτούς που βγαίνουν τώρα στη σύνταξη. Παράλληλα έχουν εξαφανιστεί 200.000 επικουρικές συντάξεις για να εξασφαλιστεί η ρήτρα μηδενικού ελλείμματος των ταμείων και έχει γίνει «κανόνας» η καθυστέρηση στην καταβολή χιλιάδων συντάξεων.
- vii. Η θεσμική προστασία της πρώτης κατοικίας έχει καταργηθεί, ενώ και το άτυπο μορατόριουμ περιορίζεται με διάφορους τρόπους. Οι πλειστηριασμοί πολλαπλασιάζονται και εξελίσσονται σε μοχλό αναδιανομής εισοδημάτων υπέρ των τραπεζών και φτωχοποίησης μεσαίων και χαμηλών οικονομικά στρωμάτων.
- viii. Η ιδιωτικοποίηση των στρατηγικών επιχειρήσεων του Δημοσίου αφαιρεί από μια μελλοντική κυβέρνηση ζωτικής σημασίας εργαλεία για μια εναλλακτική πολιτική.
- ix. Η εμπορευματοποίηση δημόσιων υπηρεσιών, χώρων και ακινήτων παράγει νέους αποκλεισμούς των φτωχότερων και ανεπανόρθωτες βλάβες στο περιβάλλον. Με την οικονομία αφημένη χωρίς πραγματικούς αναπτυξιακούς μηχανισμούς (τράπεζες, δημόσια γη, δημόσιες επιχειρήσεις, κλπ.) οι ελπίδες εναπόκεινται πλέον στους ξένους επενδυτές, στους υδρογονάνθρακες, στη θυσία του περιβάλλοντος και στην πάμφθηνη εργασία.

13. Παρά τη σταθεροποίησή της, η ελληνική οικονομία παραμένει εξαιρετικά ευάλωτη απέναντι στις αλλαγές της διεθνούς συγκυρίας. Επιπλέον, οι τράπεζες παραμένουν «ζόμπι» μετά την απαράδεκτη ανακεφαλαιοποίηση, που κατέστησε ολόκληρο τον τραπεζικό τομέα βασικό μηχανισμό αρνητικής αναδιανομής και, ταυτόχρονα, αποστέρησης πόρων και ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων από τη μικρομεσαία οικονομία. Οι τράπεζες αδυνατούν να αποτελέσουν μοχλό ανάπτυξης, απομυζούν την οικονομία, χωρίς να έχουν ξεπεράσει τα δικά τους προβλήματα και παρά τον πακτωλό δημοσίου χρήματος που έχει τοποθετηθεί σε αυτές, ενώ κατά πάσα πιθανότητα θα χρειαστούν νέα κρατική ενίσχυση υπό τη μορφή εγγυήσεων.

Ακραίος ατλαντισμός

14. Δεν είναι υπερβολή ο ισχυρισμός ότι η κυβέρνηση υλοποιεί την πιο ακραία εκδοχή του ατλαντισμού. Η συμμαχία με ΗΠΑ, Ισραήλ, Αίγυπτο και Κύπρο που είχε εγκαινιάσει το ΠΑΣΟΚ και συνέχισε η ΝΔ, με τον ΣΥΡΙΖΑ και τους ΑΝΕΛ ενισχύθηκε περαιτέρω: Νέες αμερικάνικες βάσεις, συνεχή κοινά στρατιωτικά γυμνάσια, τακτικές διασκέψεις κορυφής. Βρισκόμαστε στο σημείο όπου η Ελλάδα παρουσιάζεται ως «ο προμαχώνας της Δύσης» στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο. Στο όνομα του εθνικιστικού αντιτουρκισμού προωθείται μια πολιτική που αυξάνει τη στρατιωτικοποίηση της ευρύτερης περιοχής, υποστηρίζει την κατοχή της Παλαιστίνης και για πρώτη φορά εμπλέκει άμεσα την Ελλάδα στις μεσανατολικές συγκρούσεις, με τους κινδύνους που αυτή συνεπάγεται. Παράλληλα, ο τυχодиωκτισμός με την κυπριακή ΑΟΖ βαθαίνει τη διχοτόμηση και απειλεί το φυσικό περιβάλλον.

Οι αλλαγές στην ιδεολογία

15. Η πλήρης εφαρμογή των νεοφιλελεύθερων μνημονιακών πολιτικών δεν ήταν η μεγαλύτερη ζημιά που έκανε η προσχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ στο μνημονιακό στρατόπεδο. Ακόμα χειρότερες ήταν οι συνέπειες στο ιδεολογικό επίπεδο γιατί αυτές έχουν μεγαλύτερο ιστορικό βάθος. Συγκεκριμένα:

- Εμπεδώθηκε στην κοινωνία η λογική ότι τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει και ότι ο υφιστάμενος είναι ο μόνος εφικτός κόσμος.
- Νομιμοποιήθηκαν νεοφιλελεύθερες επιλογές που μέχρι τον Ιούλιο του 2015 αποτελούσαν επίδικα της πολιτικής σύγκρουσης. Τα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι ιδιωτικοποιήσεις καθώς και η απόλυτη προτεραιότητα στις ξένες επενδύσεις.
- Χαμήλωσαν οι προσδοκίες των εργαζομένων για τους μισθούς, τις συντάξεις, τα δικαιώματα και την ίδια την ποιότητα της ζωής τους.
- Απαξιώθηκαν η πολιτική εν γένει και η Αριστερά ειδικά. Η λογική ότι «όλοι τα ίδια είναι» συνιστά το θεμέλιο της «αντιπολιτικής» και δίνει το βασικό επιχείρημα στην ακροδεξιά κάθε είδους.

16. Όλα τα παραπάνω δείχνουν την τεράστια μετατόπιση του ΣΥΡΙΖΑ (με πρωτοφανή, ίσως, ταχύτητα), η οποία είναι τέτοιας κλίμακας που σφραγίζει την προσχώρηση του στο αντίπαλο πολιτικό και ταξικό στρατόπεδο. Μπροστά στην επιθετικότητα του διεθνούς αλλά και εγχώριου χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού, ο ΣΥΡΙΖΑ εγκατέλειψε τα πληβειακά στρώματα και ακύρωσε μια ισχυρή τάση ριζοσπαστικοποίησης της ελληνικής κοινωνίας που υπήρχε από το 2011 μέχρι και το 2015. Πρόκειται για ένα κόμμα που όχι απλά μετακινήθηκε προς τις διαχειριστικού τύπου λογικές, υποταγμένο στο διεθνή συσχετισμό δύναμης, αλλά πολύ γρήγορα οικειοποιήθηκε πλήρως το αστικό πρόγραμμα αναμόρφωσης της ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας· γεγονός που προοιωνίζει την «πολιτική συνέχεια» του ΣΥΡΙΖΑ και μετά τις εκλογές, ανεξαρτήτως αποτελέσματος.

Η συντηρητική αντεπίθεση

17. Η μνημονιακή πορεία του ΣΥΡΙΖΑ έχει σαν παράπλευρο αποτέλεσμα τη μετακίνηση του άξονα του πολιτικού συστήματος προς τα δεξιότερα. Η ΝΔ που μπορεί πλέον να περηφανεύεται ότι «δικαιώθηκαν» βασικές πτυχές της πολιτικής της, στρέφεται ακόμα πιο δεξιά.

18. Πέρα όμως από την ιδιαίτερη ελληνική πραγματικότητα, η γενική τάση της εποχής σε παγκόσμια κλίμακα είναι η συντηρητική αντεπίθεση. Μια νέα επιθετική (ακρο)δεξιά κάνει την δυναμική εμφάνιση της, συνδυάζοντας τον άκρατο νεοφιλελευθερισμό με τον εθνικισμό, τον ρατσισμό, τον σεξισμό και την ομοφοβία. Πρόκειται για μια Δεξιά που δεν ντρέπεται για την ταυτότητά της και θέλει να κερδίσει όχι μόνο στις κάλπες αλλά και στις καρδιές των ανθρώπων. Για την ακρίβεια, θεωρεί ότι για να κερδίσεις στις κάλπες πρέπει να έχεις κερδίσει πρώτα στις καρδιές.

19. Στην Ελλάδα το φαινόμενο εκφράζεται από τη Νέα Δημοκρατία, αλλά όχι μόνο. Το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης σημειώνει σημαντική δημοσκοπική άνοδο και αυτή τη στιγμή προηγείται με διαφορά. Η ΝΔ προτάσσει μια ιδιαίτερα σκληρή εκδοχή νεοφιλελευθερισμού, ενώ θέτει στην πρώτη γραμμή το δόγμα του νόμου και της τάξης, δηλαδή την όξυνση της κρατικής καταστολής. Ταυτόχρονα, μέσα από την απόρριψη της Συμφωνίας των Πρεσπών κάνει το δικό της άνοιγμα στον εθνολαϊκισμό. Παράλληλα με την άνοδο της ΝΔ, η Χρυσή Αυγή διατηρεί τις δυνάμεις της, ενώ αναδύονται και άλλοι ακροδεξιοί σχηματισμοί.

20. Ακόμα πιο σοβαρό είναι αυτό που συμβαίνει στο πεδίο της κοινωνικής ιδεολογίας. Από εκείνους που χειροκροτούν τη δολοφονία του Ζακ Κωστόπουλου έως αυτούς που κραυγάζουν για τη Μακεδονία και δεν θέλουν τα προσφυγόπουλα στα σχολεία, διαμορφώνεται ένα μεγάλο κοινωνικό ρεύμα ακραία αντιδραστικών αντιλήψεων. Φαίνεται μάλιστα να έχει απήχηση σε τμήματα της

νεολαίας. Αυτό το ρεύμα βάζει το απατηλό προσωπείο της «αντισυστημικότητας» για να εμφανιστεί ως εκφραστής των αδύναμων, όταν στην πραγματικότητα αποσκοπεί στο να κάνει τους ισχυρούς ακόμα πιο ισχυρούς και να βυθίσει την κοινωνία στην πιο βαθιά βαρβαρότητα.

21. Απέναντι στη συντηρητική αντεπίθεση δεν χρειάζεται ούτε εφησυχασμός, ούτε πανικός. Χρειάζεται δράση.

Ο διάχυτος ριζοσπαστισμός

22. Θα ήταν όμως πολύ σοβαρό λάθος να περιγράψουμε το πολιτικό τοπίο με όρους ερήμωσης σε ότι αφορά την Αριστερά. Γιατί ο κοινωνικός ριζοσπαστισμός –ιδιαίτερα στη νεολαία– που διαμορφώθηκε τα προηγούμενα χρόνια, είναι πάντα παρών. Δίνει τις δικές του μάχες τόσο στον δρόμο όσο και στο πεδίο των ιδεών. Η κινητοποίηση για τον Ζακ, το κίνημα για την Ηριάννα, οι κινήσεις για τους πλειστηριασμούς, οι προσφυγικές καταλήψεις, οι συνδικαλιστικές πρωτοβουλίες βάσης, οι αντιφασιστικές κινητοποιήσεις, συνιστούν τα παραδείγματα της διάχυτης ριζοσπαστικότητας που επιμένει, παρά την παραίτηση και την αποστράτευση των τελευταίων τριών ετών.

23. Αυτός ο διάχυτος ριζοσπαστισμός δεν μπορεί να βρει πολιτική διέξοδο. Και δεν θα μπορέσει να βρει, όσο η Αριστερά παραμένει πολυδιασπασμένη, όσο δεν δίνει όλες τις δυνάμεις της για να προωθηθεί η αυτο-οργάνωση των αντιστάσεων, όσο δεν αναδεικνύει το Κοινωνικό Ζήτημα, αλλά απευθύνεται σε ανύπαρκτα «εθνικά ακροατήρια». Ενότητα, αντίσταση, αυτο-οργάνωση και σαφές ταξικό πρόσημο, αποτελούν τις βασικές προϋποθέσεις για την ανασυγκρότηση της ριζοσπαστικής αριστεράς.

Ο κομμουνιστικός ορίζοντας

24. Όχι μόνο η εξέλιξη της εγχώριας συγκυρίας, αλλά και ολόκληρη η ιστορία, μας έχει δείξει επανειλημμένα ότι ...κι όμως κινείται! Σε μια εποχή που οι άνθρωποι θεωρούν απίθανο το να πάνε τα πράγματα αλλιώς, σε μια εποχή όπου για τους περισσότερους είναι πιο εύκολο να φανταστούν το τέλος του κόσμου από την αλλαγή του, εμείς επιμένουμε στην πιο απλή και συνάμα ατράνταχτη αλήθεια της ιστορίας της ανθρωπότητας: οι πολιτικές, οικονομικές και άλλες κοινωνικές σχέσεις στις οποίες βρεθήκαμε να ζούμε, είναι «καταδικασμένες» να αλλάζουν. Το στίχημα, ωστόσο, είναι προς ποια κατεύθυνση αλλάζουν κάθε φορά τα πράγματα.

25. Τους τελευταίους αιώνες της νεότερης εποχής εμφανίστηκαν, από τη μία, νέες απελευθερωτικές μορφές πολιτικής και οικονομικής οργάνωσης των κοινωνιών, νέα τεχνολογικά επιτεύγματα, αλλά και νέες μορφές οικονομικής εκμετάλλευσης, πολιτικού αυταρχισμού και κοινωνικής καταπίεσης, καθώς και ολοκληρωτικά ιδεολογικο-πολιτικά συστήματα πρωτοφανούς βιαιότητας, από την άλλη. Σήμερα δε, γίνεται όλο και πιο φανερό ότι η δεύτερη ιστορική τάση είναι αυτή που υπερισχύει.

26. Όλοι και όλες εμείς, όμως, επιμένουμε. Συντασσόμαστε με τα εκατομμύρια των ανθρώπων απ' όλο τον κόσμο που εμπνέονται από τα ιδανικά της ισότητας, της δημοκρατίας και της αλληλεγγύης, και αγωνίζονται για να οικοδομήσουν μια αντίστοιχη κοινωνία, έναν κόσμο πιο ελεύθερο, ειρηνικό που να χωράει πολλούς κόσμους.

27. Αγωνιζόμαστε για μια οικονομία χωρίς εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο, χωρίς παραγωγική μανία, που να διευθύνεται δημοκρατικά από τους εργαζόμενους, με στόχο την ικανοποίηση των ελεύθερα εκπεφρασμένων αναγκών τους, ώστε να έχουν αξιοπρεπή ζωή και άφθονο ελεύθερο χρόνο, σε ένα υγιές φυσικό περιβάλλον. Αγωνιζόμαστε ενάντια στο σημερινό οικονομικό σύστημα, στο οποίο οι λίγοι κάτοχοι κεφαλαίου εκμεταλλεύονται τους εργαζόμενους όλο και πιο εντατικά, με στόχο τη συσσώρευση όλο και περισσότερου κεφαλαίου στα χέρια τους, αδιαφορώντας για τις ανάγκες των πολλών και καταστρέφοντας το περιβάλλον. Ταυτόχρονα επιδιώκουμε ένα πιο συλλογικό μοντέλο κατανάλωσης, που θα δίνει έμφαση στην ποιότητα και όχι στην ποσότητα, συμβατό με την προστασία των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος, και αλληλέγγυο προς τους εργαζόμενους στην παραγωγή.

28. Θέλουμε, επίσης, ένα πολιτικό-δικαιικό σύστημα που θα βασίζεται στη δημοκρατική συμμετοχή των εργαζομένων στις καθημερινές υποθέσεις που τους αφορούν, στην αιρετότητα και ανακλητότητα των αντιπροσώπων τους, τον κοινωνικό έλεγχο όλων των κρατικών θεσμών και δημόσιων υπηρεσιών (δημόσια διοίκηση, ΜΜΕ, δικαιοσύνη, κλπ.) και τη διαφάνεια των αποφάσεων σε όλες τις εκφάνσεις της πολιτικής ζωής.

29. Οραματιζόμαστε μια κοινωνία συμπεριληπτική, που θα σέβεται όλα τα μέλη της, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, θρησκείας και πολιτιστικών εθίμων. Αγωνιζόμαστε για μια κοινωνία που δεν θα ανέχεται το φασισμό, τη σεξουαλική και ρατσιστική βία και θα τιμωρεί κάθε αντίστοιχο έγκλημα.

30. Αγωνιζόμαστε, τέλος, για μια παγκόσμια κοινότητα ειρήνης, αλληλεγγύης και συνεργασίας, η οποία θα μεριμνά για τη δίκαιη διανομή του παραγόμενου πλούτου σε όλο τον πλανήτη και θα περιθωριοποιεί δυνάμεις που αποσκοπούν στο να έχουν ρόλο ηγεμόνα και υποδαυλίζουν εθνοτικά ή φυλετικά μίσση και συγκρούσεις.

31. Έχουμε συναίσθηση της δυσκολίας των παραπάνω και του μεγέθους της ιστορικής πρόκλησης που συνιστούν. Γνωρίζουμε ότι οι περισσότερες ανάλογες προσπάθειες του παρελθόντος απέτυχαν, είτε λόγω των εσωτερικών αντιφάσεων τους, είτε λόγω της εχθρότητας που συνάντησαν από τα κέντρα της κυρίαρχης πολιτικής και οικονομικής εξουσίας, τον κοινωνικό συντηρητισμό και σκοταδισμό. Ωστόσο, τίποτα δεν μπορεί να εξαλείψει την ιστορική δυνατότητα να πάνε τα πράγματα αλλιώς. Άλλωστε, τίποτα δεν επιτυγχάνεται χωρίς να προηγηθούν οι αποτυχημένες προσπάθειες που θα δώσουν την απαιτούμενη εμπειρία για την τελική επιτυχία. Έτσι κι εμείς, αποφεύγοντας το δογματισμό, αναζητούμε νέες μορφές αγώνα, αξιοποιώντας κάθε ιστορική εμπειρία, πολιτική πρακτική και θεωρητικό εργαλείο από το παρελθόν και το παρόν που μπορεί να μας φέρει πιο κοντά στη μελλοντική νίκη.

Το πολιτικό και ιδεολογικό κекτημένο που υπερασπιζόμαστε

32. Έχοντας επίγνωση των μεγεθών –και συνεπώς και των ορίων μας–, οι οργανώσεις που σήμερα επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε μια νέα συλλογικότητα στο χώρο της Αριστεράς, τα τελευταία χρόνια «συναντιόμαστε» σε ένα κοινό πολιτικό και ιδεολογικό κекτημένο. Η Αριστερά που μας ενδιαφέρει είναι μια Αριστερά:

ταξική και ταυτόχρονα αντικαπιταλιστική

33. Ασφαλώς, στα χρόνια της ηγεμονίας του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου στη Δύση, η εργατική τάξη στη Δύση δεν είναι αυτή της συγκεντρωμένης βιομηχανικής εργατικής δύναμης –των

εργοστασίων της Πετρούπολης του 1917 ή της Ρενό στο Παρίσι του 1968–, των αντίστοιχα ισχυρών συνδικάτων και των μεγάλων εργατικών κομμάτων του εικοστού αιώνα.

34. Επιπλέον, η ιστορία του εικοστού αιώνα δείχνει πως ο κόσμος της εργασίας δεν είναι θωρακισμένος, αποκλειστικά «ως εκ της θέσης του», απέναντι στα κηρύγματα του εθνοφυλετικού μίσους ή τη ντροπή των έμφυλων διακρίσεων.

35. Όμως, ο σημερινός πολιτικός κατακερματισμός των εργαζομένων δεν αναιρεί την κρίσιμη, από στρατηγική άποψη, θέση τους στην υπόθεση της ανατροπής: τη σημασία του εργατικού και κοινωνικού ελέγχου της παραγωγής και της γενικής πολιτικής απεργίας ως μέσου ενοποίησης αγώνων. Αντίθετα, όσο ο κατακερματισμός αυτός δεν αντιστρέφεται, όσο οι ιδιαίτερες οικονομικές διεκδικήσεις μένουν αποκομμένες από μια χειραφετητική πολιτική στρατηγική, οι κάθε είδους διαιρέσεις –ανάμεσα σε εργαζόμενους και άνεργους, παλιούς και νέους, ντόπιους και ξένους, «λευκά» και «μπλε» κολάρα– θα αποτελούν ανυπέρβλητο εμπόδιο για κάθε προσπάθεια να αλλάξει η κοινωνία.

36. Γι' αυτό η υπεράσπιση του κόσμου της εργασίας είναι υπαρκτική υπόθεση για την Αριστερά. Δεν πρόκειται μόνο για την υπεράσπιση των θέσεων εργασίας, του μισθού και της κοινωνικής ασφάλισης. Η ίδια περιλαμβάνει, επίσης, τη διεκδίκηση του ελεύθερου χρόνου, την αμφισβήτηση της ιεραρχίας, τη διεκδίκηση του δημοκρατικού κοινωνικού ελέγχου στον σχεδιασμό της παραγωγής και την διανομή.

αντιιμπεριαλιστική και, την ίδια στιγμή, διεθνιστική

37. Όπως ο κλασικός, έτσι και ο νέος ιμπεριαλισμός, είναι ένας διαρκής κίνδυνος για τη δημοκρατία και την ειρήνη διεθνώς. Όμως, μπροστά στην επιθετικότητα του νέου ιμπεριαλισμού, δεν ξεχνάμε πως ο ιμπεριαλισμός δεν είναι μια εξουσία που επιβάλλεται «απ' έξω», αλλά προσκαλείται για να θωρακίσει τις σχέσεις εξουσίας στο εσωτερικό. Το διαχρονικό –από σύστασης του ελληνικού κράτους– «ανήκομεν εις την Δύσιν», ήτοι, η ένταξη της Ελλάδας στους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς (την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωζώνη, το ΝΑΤΟ), η συμμαχία με τις ΗΠΑ, την Αίγυπτο και το Ισραήλ, αποτελούν επιλογή μιας ιστορικής κοινωνικής συμμαχίας στην Ελλάδα. Το καλοκαίρι του 2015, αυτή η τελευταία δήλωσε πως, αν αμφισβητηθούν οι διεθνείς συμμαχίες της (το «Μένουμε Ευρώπη»), η ίδια θα «κάνει την κίνησή της» για να αποκαταστήσει την τάξη, με κάθε κόστος. Ολόκληρο το 2018, η ίδια συμμαχία δεν έπαψε να απαιτεί αλλαγή του ονόματος της Δημοκρατίας της Μακεδονίας και να πολιτεύεται ως πρόθυμη σύμμαχος των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο, για να στηριχτεί από αυτές στο ζήτημα των ΑΟΖ, ρισκάροντας ένα θερμό επεισόδιο με την Τουρκία στο Αιγαίο.

38. Για όλους αυτούς τους λόγους, η Αριστερά που μας ενδιαφέρει είναι η Αριστερά που έχει αφομοιώσει το κλασικό μάθημα: στο βαθμό που η καπιταλιστική κυριαρχία συγκροτείται πρώτα σε εθνικό επίπεδο, προχωρά σε υπερεθνικό και ολοκληρώνεται σε παγκόσμιο, η πρώτη στιγμή του αντιιμπεριαλισμού και, μαζί, του διεθνισμού μας, είναι αυτή απέναντι στο «δικό μας» κράτος και το «δικό μας» κεφάλαιο. Η απαίτηση για αποδέσμευση από τους ιμπεριαλιστικούς μηχανισμούς περνά αναπόφευκτα από μια ιστορική αναμέτρηση με τη συμμαχία που στερεώθηκε στην Ελλάδα χάρη στους μηχανισμούς αυτούς. Όταν αυτό παραγνωρίζεται, τότε η απαίτηση αυτή είναι άλλοτε ρητορική πλειοδοσία χωρίς αντίκρυσμα, και άλλοτε σύμπτωμα κρίσης στρατηγικής, ασύγγνωστος κυβερνητισμός, αφομοίωση στα «αυτονόητα» του ελληνικού εθνικισμού.

39. Στην κρίση του, ο διεθνής καπιταλισμός φλερτάρει ξανά με την πολεμική σύρραξη: αυτή είναι και η πιο ισχυρή απόδειξη για την επικαιρότητα των καλύτερων παραδόσεων της Αριστεράς. Ο διεθνισμός ως επιμονή στην ενότητα των εργαζομένων και των λαών πέρα από εθνικές διαιρέσεις, στη διεθνή

οργάνωση της αντίστασης και στη διεθνιστική αλληλεγγύη, δεν είναι στοιχείο «ταυτότητας». Ιδίως σήμερα, είναι θεμέλιο μιας αντικαπιταλιστικής πολιτικής.

δημοκρατική και, μαζί, ελευθεριακή και αντικρατική

40. Η κοινωνική χειραφέτηση δεν είναι υπόθεση φωτισμένων ηγεσιών: προϋποθέτει την κίνηση των πολλών και τη διαρκή συμμετοχή. Η έκβαση του εγχειρήματος του ΣΥΡΙΖΑ έχει πολλά να μας πει για την τύχη ενός πολιτικού κόμματος που αποκόπηκε από την κοινωνική κίνηση για να παραμείνει στην κυβέρνηση, αφού τμήματά του μεθόδευσαν την υπερσυγκέντρωση ισχύος στις κορυφές του, την αδιαφάνεια, την ανάθεση, τον παραλυτικό φραξιονισμό.

41. Από το 2011 και μετά, και από τις πλατείες των «Αγανακτισμένων» ως τα κινήματα Occupy και το Πάρκο Γκεζί, το αίτημα για «πραγματική δημοκρατία» είναι η προμετωπίδα των αγώνων εκατομμυρίων ανθρώπων, που έχουν λόγους να μην εμπιστεύονται τους ασύδοτους τεχνοκράτες των διεθνών οργανισμών και τους απαξιωμένους «ειδικούς» της πολιτικής.

42. Σε αντίθεση με τα αρχηγοκεντρικά μη-κόμματα της αστικής πολιτικής, μια σύγχρονη αντικαπιταλιστική διεθνιστική Αριστερά οφείλει να προεικονίζει την κοινωνία που επιδιώκει να οικοδομήσει, τόσο στο εσωτερικό της, όσο στην απεύθυνση της και στη σχέση της με τα κοινωνικά κινήματα. Κι αυτό γιατί η ίδια κατανοεί πως η ανατροπή της καπιταλιστικής εξουσίας δεν είναι υπόθεση της Στιγμής που αλλάζει μονομιάς τα πάντα: είναι μια διαδικασία που ξεκινά από σήμερα, περνά από κρίσιμες στιγμές, περιλαμβάνει πισωγυρίσματα, και έχει άδηλο τέλος.

43. Μια πολιτική οργάνωση της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς, ένα «σύνθετο στοιχείο της κοινωνίας», οφείλει να είναι ενήμερη για τις διαφορετικές εμπειρίες, διαθεσιμότητες, ικανότητες, δυνατότητες πρόσβασης στη γνώση και την πληροφορία που χαρακτηρίζουν τα μέλη της. Την ίδια στιγμή, είναι κρίσιμο να συνθέτει και να ενοποιεί τις διαφορές αυτές σε μια νέα ποιότητα: να εγγυάται τη δημοκρατική συμμετοχή, διασφαλίζοντας ένα συμφωνημένο ελάχιστο αποτελεσματικότητας. Να εκπαιδεύει χωρίς να εμπεδώνει και να διαιωνίζει ιεραρχίες. Να σέβεται την ελευθερία όλων, χωρίς η ίδια να ρευστοποιείται, οργανωτικά και πολιτικά.

44. Η κοινωνική αλλαγή, ο κομμουνισμός, είναι υπόθεση ενός μεγάλου δημοκρατικού γεγονότος. Η υπόθεση αυτή, ωστόσο, συνεπάγεται μια ιστορική αναμέτρηση με το κράτος και τους μηχανισμούς του: η διαχείριση της κρίσης, η ασυδοσία των αφεντικών, ο εξτρεμισμός του Κέντρου και η άνοδος της Ακροδεξιάς βεβαιώνουν πέρα από κάθε αμφιβολία τα στενά όρια μιας στρατηγικής «εκδημοκρατισμού». Μια σύγχρονη αντικαπιταλιστική στρατηγική δεν μπορεί να παραγνωρίζει τα όρια αυτά. Χρειάζεται, λοιπόν, να συνδυάζει δύο διαφορετικά είδη επίγνωσης. Από τη μια, το γεγονός ότι, και στις πιο αυταρχικές περιόδους της αστικής δημοκρατίας, οι δυνάμεις της ανατροπής διεκδικούσαν την παρέμβαση στους θεσμούς, προκειμένου να ενοποιήσουν τις δυνάμεις τους και να κοινωνικοποιήσουν το μήνυμά τους. Από την άλλη, το γεγονός ότι, ακόμα και στις πιο ευοίωνες περιόδους, οι δυνατότητες της παρέμβασης μέσα από τους θεσμούς έχουν όριο, αν δεν βρίσκουν το ισοδύναμό τους σε «θεσμούς» αντι-εξουσίας. Είναι ένα από τα «μαθήματα» της προηγούμενης περιόδου που χρειάζεται να αφομοιώσουμε: η διεκδίκηση της ηγεμονίας, και πολύ περισσότερο η οικοδόμηση μιας άλλης κοινωνίας, δεν είναι υπόθεση αποκλειστικά επικράτησης ιδεών. Αντίθετα, προϋποθέτει στρατηγική και οργάνωση, κοινωνική ισχύ και μέσα επιβολής απέναντι στον δεσποτισμό του κεφαλαίου και τον κρατικό αυταρχισμό.

45. Εν κατακλείδι, οι συλλογικότητες και οι άνθρωποι που σήμερα παίρνουμε την πρωτοβουλία να ιδρύσουμε μια νέα συλλογικότητα πιστεύουμε πως μια πραγματικά ανταγωνιστική, ανατρεπτική

πολιτική, προϋποθέτει πολύ περισσότερα από μια αφηρημένη διακήρυξη της αφοσίωσής μας σε πολιτικά προτάγματα. Προϋποθέτει, σε τελική ανάλυση, την αναγνώριση της πολυπλοκότητας και των αντιφάσεων της πολιτικής:

46. Μια συλλογικότητα της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς δεν μιλά στο όνομα όλων. Συγκρούεται με τον κόσμο της ιδιοκτησίας γιατί ιεραρχεί ως πρωτεύουσες τις ανάγκες του κόσμου της εργασίας. Παίρνει θέση υπέρ των ανέργων. Υποστηρίζει τα δικαιώματα των μεταναστών, των ΛΟΑΤΚΙ των εθνικών και κοινωνικών μειονοτήτων. Στέκεται αλληλέγγυα με όσες και όσους αγωνίζονται και αντιμετωπίζουν γι' αυτό την κρατική καταστολή. Την ίδια στιγμή, μια συλλογικότητα της Αριστεράς μπορεί να είναι κατά του συστήματος μόνο αν παραμένει μέσα στην κοινωνία. Επιδιώκει την πλειοψηφική απεύθυνση, στο βαθμό που επιδιώκει την αλλαγή της κοινωνίας. Δεν αγωνίζεται για τη χειραφέτηση των «δικών μας», αλλά των πολλών.

47. Μια συλλογικότητα της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς κάνει πολιτική στον παρόντα χρόνο· δεν αρκείται να προπαγανδίζει απλά ένα καλύτερο μέλλον. Αξιοποιεί τις δυνατότητες, αναδεικνύει τις κοινωνικές τάσεις, χρησιμοποιεί τα θεσμικά εργαλεία, εκμεταλλεύεται τους πολιτικούς συσχετισμούς δύναμης που υπάρχουν σήμερα. Την ίδια στιγμή, μια συλλογικότητα της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς δεν υποτάσσεται στους συσχετισμούς, δεν εξαντλεί την πολιτική της στο σήμερα, δεν παραγνωρίζει ότι η θεσμική ισχύς είναι αδειανό πουκάμισο αν δεν αντιστοιχεί σε ισχυρούς θεσμούς κοινωνικής αντι-εξουσίας. Η αντικαπιταλιστική πολιτική δεν εξαντλείται στο παρόν. Στο βαθμό, λοιπόν, που η κοινωνική αλλαγή είναι δυνατή στη μέση και τη μακρά διάρκεια, η αντικαπιταλιστική πολιτική μεριμνά ταυτόχρονα για τη στιγμή και την εποχή.

48. Μια συλλογικότητα της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς δεν «τα περιμένει όλα από το κράτος». Θεωρεί την αυτο-οργάνωση και τα εγχειρήματα αυτοδιαχείρισης οργανωτικές μορφές που φέρνουν πιο κοντά την «άλλη κοινωνία»· σπόρους και διαδικασίες με τις δικές τους δυναμικές, η αυτονομία των οποίων πρέπει να είναι αδιαπραγμάτευτη. Την ίδια στιγμή, μια συλλογικότητα της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς αναγνωρίζει τα όρια της αυτοδιαχείρισης, σε έναν κόσμο διεθνοποιημένου καπιταλισμού και νεοφιλελεύθερου αυταρχικού κρατισμού. Ενώ λοιπόν η ίδια αγωνίζεται για να διευρύνει τους χώρους κοινωνικής ελευθερίας και ισότητας, καταλαβαίνει πως οι χώροι αυτοί δεν μπορούν να επεκτείνονται αέναα χωρίς να αμφισβητούν την καπιταλιστική εξουσία, τα «αυτονόητα» της ιδιοκτησίας, τις κοινωνικές ιεραρχίες που αναπαράγονται μέσα από τους εθνικούς και διεθνικούς εξουσιαστικούς μηχανισμούς.

49. Μια συλλογικότητα της Αριστεράς έχει αφομοιώσει το μάθημα της περιόδου 2012-2015 για τις καταστροφικές συνέπειες του κυβερνητισμού, των ανεργατίστων κοινωνικών συμμαχιών, του εκλογικισμού και της αντίληψης που βλέπει στο κράτος ένα ουδέτερο, «προνομιακό» όχημα για να βελτιώσουμε τη ζωή μας και να αλλάξουμε την κοινωνία. Με την έννοια αυτή, η ίδια σκέφτεται, επιδιώκει, ενδιαφέρεται να οργανώσει τη ρήξη με την αστική εξουσία στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Την ίδια στιγμή, μια συλλογικότητα της αντικαπιταλιστικής Αριστεράς θεωρεί την κυβέρνηση ως πιθανό σημείο καμψής σε μια πορεία όξυνσης του ταξικού ανταγωνισμού, πιθανό εργαλείο μιας πολιτικής ρήξης και αντικαπιταλιστικής μετάβασης (υπό την προϋπόθεση ενός μεταβατικού προγράμματος και των αντίστοιχων κοινωνικών και πολιτικών συμμαχιών).

Γιατί προτείνουμε μια νέα συλλογικότητα και πως θέλουμε να είναι

Η διαχρονική ανάγκη για συλλογικότητα

50. Κόντρα στην απογοήτευση, και την απαξίωση των συλλογικού αγώνα που αναπτύχθηκε την τελευταία τριετία, υπάρχει η ανάγκη –και η δυνατότητα– να επαναφέρουμε και να επανανοηματοδοτήσουμε την αξία της συλλογικότητας. Ο ατομισμός, ως ιδεολογία και ως πρακτική, ως αντίληψη της καθημερινότητας, των σχέσεων, ακόμα και της πολιτικής πράξης, παραμένει πάντα στον σκληρό πυρήνα της κυρίαρχης αστικής ιδεολογίας – μαζί με τον εθνικισμό, τον οικονομισμό, την πίστη στην αγορά. Για αυτό και δεν αφήνει αλώβητη την αριστερά, τα κινήματα και τους ανθρώπους της. Ακόμα και εδώ, η λατρεία του ατόμου και η αποστροφή για την οργάνωση, η επιμονή στην ατομική άποψη, η δυσανεξία στις στάσεις και τις θέσεις των άλλων, συνδέονται συχνά με την αναπαραγωγή του κυρίαρχου ατομικιστικού παραδείγματος και γι' αυτό χρειάζεται να τις αντιπαλέψουμε – πρώτα από όλα μέσα μας. Τελικά, η επιμονή στη συλλογικότητα είναι η πρώτη προϋπόθεση για την πάλη ενάντια στην αστική ιδεολογία.

51. Επιπλέον, η συμμετοχή σε συλλογικότητες, ιδιαίτερα για την κοινωνική πλειοψηφία των εργαζομένων, των φτωχών κι ακόμα περισσότερο των αποκλεισμένων, αποτελεί τον αναγκαίο όρο για να μετέχει κανείς στην ταξική πάλη και τον κοινωνικό ανταγωνισμό. Γνωρίζουμε το προσωπικό κόστος, τις αντιφάσεις, ακόμα και τις τραγωδίες που μπορεί να συνεπάγεται σε προσωπικό επίπεδο μια τέτοια ένταξη. Γνωρίζουμε ότι η δέσμευσή μας σε μια συλλογικότητα σημαίνει αναπόφευκτα και το παρακολούθημα μιας ρουτίνας διαδικασιών, παρεμβάσεων, εργασιών, που πολλές φορές μοιάζουν μάταιες, σε μια εποχή εντατικοποίησης της εργασίας και του κλεμμένου χρόνου, μέσα κι έξω από τη δουλειά. Σε κανένα και καμιά μας δεν περισσεύει ο χρόνος και το κουράγιο. Επιλέγουμε όμως να αναλάβουμε αυτά τα ρίσκα και αυτά τα κόστη, γιατί αυτός είναι ο μόνος δρόμος για να επηρεάσουμε ουσιαστικά τους όρους της ζωής μας, να αλλάξουμε αύριο τον κόσμο ολόκληρο, να αμφισβητήσουμε στα λόγια και την πράξη του δόγμα του ΤΙΝΑ.

52. Άλλωστε, συλλογικότητα δεν σημαίνει μόνο δέσμευση, συγκρούσεις και ρουτίνα. Σημαίνει και συντροφικότητα, αλληλεγγύη και αλληλοϋποστήριξη. Σημαίνει συμμετοχή στις αποφάσεις, στη δράση και τους αγώνες, σημαίνει μοίρασμα μιας συλλογικής γνώσης και σκέψης, την οποία κανένα άτομο δεν μπορεί ποτέ να κατακτήσει μόνο του. Η ζωή στη συλλογικότητα μπορεί να είναι πολύ πιο συναρπαστική από το κλείσιμο στα στενά ατομικά όρια. Αποτελεί την προϋπόθεση για τη συνεχή βελτίωση σε προσωπικό επίπεδο και αυτό είναι ένας ακόμα βασικός λόγος.

53. Με δεδομένα τα παραπάνω για την αξία της συλλογικότητας, προτεραιότητα για εμάς είναι πάντα η συμμετοχή στις κοινωνικές συλλογικότητες, στα κινήματα, τις δομές και τις διαδικασίες τους, τα σωματεία, τους συλλόγους, τις συνελεύσεις τους. Πιστεύουμε ότι η αποτελεσματικότερη και ριζοσπαστικότερη μορφή ταξικής, ανταγωνιστικής πολιτικής, είναι πάντα αυτή που παράγεται άμεσα μέσα από τους ίδιους τους κοινωνικούς χώρους, εκεί που αναδεικνύονται με υλικό τρόπο οι κοινωνικές αντιθέσεις. Με άλλα λόγια, πιστεύουμε περισσότερο στην αυτόνομη παραγωγή λόγου και δράσης από τα ίδια τα υποκείμενα του κοινωνικού ανταγωνισμού, παρά στην αναπαραγωγή και την «κατά τόπους εξειδίκευση» μιας γενικής, ιδεολογικής τοποθέτησης προερχόμενης από την πολιτική αριστερά.

γνωρίζουμε, βέβαια, ότι πολλές φορές χρειάζεται να ακολουθούμε παράλληλα και τους δύο δρόμους. Έτσι αντιλαμβανόμαστε με συγκεκριμένο τρόπο το πρόταγμα «από τα κάτω προς πάνω».

54. Πιστεύουμε όμως ταυτόχρονα ότι μια αριστερή πολιτική συλλογικότητα μπορεί να συμβάλλει σε αυτές τις διαδικασίες, στην αποτελεσματικότητα, τη μαχητικότητα, τη συνέχεια, τη σύνδεση των κινήματων. Να αποτελεί κόμβο ανταλλαγής εμπειρίας και πρακτικών από τα διαφορετικά κοινωνικά μέτωπα, απόθεμα ψυχικών και σωματικών δυνάμεων, ιδεών και μνήμης, φορέα αλληλεγγύης για τα κινήματα. Να λειτουργεί ως ένας συλλογικός διανοούμενος, να προσφέρει δηλαδή στα κινήματα τις σκέψεις, τις αναλύσεις, τη γνώση που έχει παραγάγει για τον κόσμο μας εδώ και δυο αιώνες ο μαρξισμός και η ριζοσπαστική διάνοηση – μια γνώση πάντα χρήσιμη για την κατανόηση των σύνθετων ζητημάτων της εποχής μας, την αντιμετώπιση της κυρίαρχης ιδεολογίας και των ιδεολογικών μηχανισμών του κράτους. Μπορεί ακόμα να συμβάλλει στη συνάντηση και τη σύνθεση των οπτικών και διεκδικήσεων των επιμέρους κινήματων σε ένα χειραφετησιακό όραμα, να αποτελεί τη γέφυρα από το μερικό στο γενικό, από το σήμερα στο αύριο, από τους αγώνες και τις αντιστάσεις στην ανατροπή του καπιταλισμού και τη διεκδίκηση του κομμουνισμού. Όλα αυτά μπορεί να τα πετύχει, όμως, μόνο όταν δίνει χωρίς να ζητά, όταν δηλαδή θέτει εαυτήν στην υπηρεσία των κινήματων, και όχι όταν αντιμετωπίζει τα κινήματα ως μαζικό χώρο παρέμβασης, προπαγάνδας και άντλησης μελών ή άλλων πόρων για ίδιον όφελος.

55. Για όλα αυτά, η συμμετοχή μας σε μια πολιτική πια συλλογικότητα αποτελεί έναν παραγωγικό τρόπο για να μετέχουμε στα κοινωνικά κινήματα, να γνωρίσουμε τον κόσμο, να παλεύουμε για την αλλαγή του. Ιδιαίτερα σε μια στιγμή υποχώρησης και απαξίωσης της αριστεράς και της κομμουνιστικής παράδοσης σε ολόκληρο τον κόσμο, η επιλογή αυτή, σε συνδυασμό πάντα με τη συμμετοχή στα κινήματα, αποκτά μεγαλύτερη σημασία και αποτελεί δήλωση αντίστασης στο κλίμα της εποχής. Πρέπει να μάθουμε ξανά να σκεφτόμαστε, να αποφασίζουμε, να δρούμε μαζί με άλλους/ες, να μοιραζόμαστε, να δείχνουμε εμπιστοσύνη.

56. Ωστόσο, μια συλλογικότητα της Αριστεράς, αν και είναι μέρος του εργατικού και των νέων κοινωνικών κινήματων, δεν αποτελεί απλή αντανάκλαση των κινήματων ή άθροισμα των αιτημάτων τους. Είναι ένα σύνθετο στοιχείο της κοινωνίας, με τις δικές της, αυτόνομες διαδικασίες. Αναφέρεται σε διακριτές ιδεολογικές και πολιτικές παραδόσεις. Κι η ίδια δεν αρκείται να καταγράφει απλά τον βαθμό πολιτικής ωριμότητας της κοινωνίας ή, ακριβέστερα, των κοινωνικών στρωμάτων στα οποία απευθύνεται προνομιακά. Αντίθετα, επιδιώκει να οργανώνει, να συμπυκνώνει, να ιεραρχεί, να ενοποιεί και να εκπροσωπεί στην πολιτική σφαίρα αιτήματα και κοινωνικά συμφέροντα, εγγράφοντας τα στην προοπτική της ανατροπής. Μια τέτοια συλλογικότητα, λοιπόν, παρεμβαίνει στα κινήματα και στους θεσμούς, επιδιώκει πολιτικές συμμαχίες, έχει αντιπάλους (και, στην περίπτωση των φασιστών, εχθρούς). Με άλλα λόγια, συμμετέχει στα πεδία της πολιτικής και των ιδεολογικών πρακτικών, αναγνωρίζοντας και στα δύο αυτά πεδία την «ειδικότητά» τους. Βλέπει την πολιτική ως «τέχνη του αναγκαίου». Και, την ίδια στιγμή, επιδιώκει να καθιερώσει ένα πρότυπο πολιτικής ανταγωνιστικό προς την αστική πολιτική.

Μια νέα συλλογικότητα στο χώρο της αριστεράς

57. Η συλλογικότητα που επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε επιδιώκει την ευρύτερη δυνατή ενότητα της Αριστεράς. Με την εμπειρία των ανατρεπτικών κινήματων του εικοστού αιώνα, και σε αντίθεση με τον στρεβλωτικό σταλινικό μύθο «μία είναι η εργατική τάξη, ένα είναι το κόμμα της», αναγνωρίζουμε ότι η υπόθεση της ανατροπής είναι υπόθεση πολλαπλών πολιτικών υποκειμένων. Αυτό δεν αναιρεί, από την άλλη, τους λόγους για τους οποίους ιδρύουμε μια διακριτή πολιτική συλλογικότητα. Οι λόγοι αυτοί έχουν να κάνουν με διαφορές στην στρατηγική και την πολιτική τακτική, την αντίληψη για το κράτος και τα κινήματα, τον τρόπο που οργανώνεται και παρεμβαίνει μια πολιτική οργάνωση της ανατρεπτικής Αριστεράς. Δεν απολυτοποιούμε τις διαφορές αυτές· δεν τις θεωρούμε, ωστόσο, αμελητέες.

58. Σεβόμαστε την ιστορία ενός αιώνα του ΚΚΕ: τους αγώνες και τις θυσίες των μελών του, την προσφορά του στο εργατικό κίνημα, την εποποιία των ΕΑΜ-ΕΛΑΣ και ΔΣΕ, τη συμβολή στον αντιδικτατορικό κίνημα, την επιμονή στην κομμουνιστική αναφορά σε εποχές έξαλλου ιστορικού αναθεωρητισμού, τη συνεπή αντιεθνικιστική στάση των αρχών της δεκαετίας του '90. Όμως, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε την άκριτη ταύτισή του με τα κρατικιστικά καθεστώτα του «ωπαρκτού σοσιαλισμού», τη λειτουργία του ως δύναμη ενδοκινηματικής καταστολής, τον εθισμό στην κατάπνιξη της εσωκομματικής διαφωνίας, τη θεώρηση της ανατροπής ως υπόθεσης του Ενός Κόμματος, την αντίληψη που θέλει τα (αδαή) κινήματα μακρύ χέρι του (πάνσοφου) κόμματος. Και βεβαίως την ανθενωτική του στάση, την ιδεολογική ομηρία εξαιτίας και των μικροαστικών στρωμάτων που το στηρίζουν, την υπόκλιση στην αστική πολιτική σε κρίσιμες στιγμές από την ενσωμάτωση στα «όρια ασφαλείας» της πρώτης Μεταπολίτευσης και το «μπλοκ της Αλλαγής» ως την συγκυβέρνηση με τη ΝΔ το '89 – και από την καθεστωτική στάση στην εξέγερση του 2008 ως την αποχή από το δημοψήφισμα του 2015.

59. Θεωρούμε σημαίνουσα, πολιτικά και ηθικά, τη στάση των δυνάμενων που συγκρότησαν την ΛΑΕ στην κρίσιμη καμπή του 2015: την προσπάθεια να συγκροτηθεί πολιτικά το αριστερό «Όχι» στο δημοψήφισμα, την επιμονή στη ρήξη με την Ευρωζώνη και την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη συνεπή παρουσία των μελών και των οργανώσεών της ΛΑΕ σε πολλές κινητοποιήσεις (πλειστηριασμοί κ.α.). Θεωρούμε, ωστόσο, (εκτός από τον δυσβάσταχτο αρχηγοκεντρισμό της) απλοϊκή την αποτίμηση της περιόδου 2012-2015 («προδοσία») και την αντίληψη της ΛΑΕ για την ρήξη. Η απαίτηση για εθνικονομισματική κυριαρχία παραγνωρίζει ότι το ευρώ είναι η τελευταία «μεγάλη ιδέα» του ελληνικού καπιταλισμού και πως η αμφισβήτησή της δεν είναι υπόθεση απλά μιας αποφασισμένης κυβέρνησης: περνά από μια μετωπική σύγκρουση με το κράτος και τον ευρωπαϊκό ιμπεριαλισμό – προϋποθέτει, λοιπόν ρήξη με μικροαστικά στρώματα που ζητούν «ασφάλεια», υπέρβαση της προσκόλλησης στο εκλογικό παιχνίδι, διεθνείς συνεργασίες στον αντίποδα του (αντιιμπεριαλιστικού, βεβαίως) εθνικισμού.

60. Εκτιμάμε τη συμβολή των δυνάμεων της ΑΝΤΑΡΣΥΑ – από τις μεγάλες στιγμές του φοιτητικού κινήματος και την επαύριο της εξέγερσης του 2008 έως το αντιφασιστικό κίνημα και τις αντιιμπεριαλιστικές διαδηλώσεις των τελευταίων χρόνων. Θεωρούμε προβληματική, ωστόσο, την αυτοαπομόνωση, τις τάσεις αυτοδικαίωσης και την εμμονή στην αυτόκεντρη ανάπτυξη των κύριων οργανώσεων που την συναποτελούν.

61. Το τονίζουμε: οι διαφωνίες και οι διαφορές σε καμία περίπτωση αναιρούν την ανάγκη μιας ενιαιομετωπικής πολιτικής. Η συλλογικότητα που επιδιώκουμε να δημιουργήσουμε συμβάλλει ήδη προς αυτή την κατεύθυνση συμμετέχοντας σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, με χαρακτηριστικότερη τη συνέλευση οργανώσεων της αριστεράς στη Θεσσαλονίκη. Και δεσμεύεται –δεσμευόμαστε– πως οι

πρωτοβουλίες αυτές θα πληθύνουν στο επόμενο διάστημα. Ακόμα κι αν χρειαστεί να βαδίσουμε χωριστά με πολλές και πολλούς, είναι βέβαιο πως, στις κρίσιμες στιγμές, θα «χτυπάμε μαζί».

Για την εσωτερική λειτουργία της νέας συλλογικότητας

62. Γνωρίζουμε ότι όλες οι οργανώσεις ενέχουν τον κίνδυνο της ανάθεσης, της υποταγής σε άτυπες και τυπικές ιεραρχίες, της ατομικής αυτοπροβολής, της γραφειοκρατίας, της ρουτινιάρικης επανάληψης δεδομένων –και αποτυχημένων– πρακτικών. Θα ήταν εύκολο να πούμε ότι θα τα αποφύγουμε όλα αυτά, αναζητώντας τις αμεσοδημοκρατικές εκείνες δομές και διαδικασίες που θα μας θωράκιζαν. Όμως, ας το δεχθούμε: καμία τυπική εγγύηση δεν αρκεί απέναντι σε αυτές τις τάσεις, που σε τελευταία ανάλυση αποτελούν έμμεσους δρόμους επιστροφής στη νόρμα της κυρίαρχης ιδεολογίας και του ατομικισμού.

63. Ο διαρκής αναστοχασμός και η αυτοκριτική, οι συντροφικές σχέσεις, η ειλικρίνεια και οι ανοιχτές διαδικασίες, η διαφάνεια σε κάθε διαδικασία απόφασης, η επιμονή στην εσωτερική δημοκρατία ακόμα και σε βάρος της αποτελεσματικότητας και κυρίως η διάθεση συμμετοχής, αποτελούν τις μόνες γραμμές άμυνας (ή επίθεσης) απέναντι στις αναπόφευκτες αυτές τάσεις. Ως συλλογικότητα, θα αναζητούμε το διαρκή επαναπροσδιορισμό των εσωτερικών διαδικασιών και των σχέσεων μας με τα κινήματα και την υπόλοιπη αριστερά, ώστε να αντιπαλεύουμε αυτές τις τάσεις, τόσο μέσα μας, όσο και στην κοινωνία.

64. Θα προσπαθήσουμε να ισορροπήσουμε με δημιουργικό τρόπο ανάμεσα στην ανάγκη για οριζόντιες, συνελευσιακές δομές και στην ανάγκη για πολιτική ενοποίηση, για παραγωγή συνεκτικού λόγου και δράσης. Θα υιοθετούμε και θα προβάλλουμε τις διαδικασίες εκείνες που προωθούν τη αδιαμεσολάβητη συμμετοχή και την άμεση δημοκρατία, όχι ως αφηρημένες αυταξίες, αλλά ως τα καλύτερα μέσα για έναν ευγενή σκοπό. Ταυτόχρονα, θα αναγνωρίζουμε ότι οι δομές εκπροσώπησης, στο βαθμό που σέβονται τις συλλογικές αποφάσεις, αποτελούν αναγκαία στιγμή της διαδικασίας ενοποίησης, αναπόσπαστο στοιχείο μιας δημοκρατικής εσωτερικής λειτουργίας και εργαλείο μιας συνεπούς, αποτελεσματικής δράσης. Θα αξιοποιήσουμε και τα εργαλεία που μας δίνει η τεχνολογία, τα νέα μέσα επικοινωνίας και δικτύωσης, με κριτικό πνεύμα και χωρίς φετιχισμό, αναγνωρίζοντας ταυτόχρονα τα όρια του κάθε μέσου και τις εγγεγραμμένες σχέσεις εξουσίας που τυχόν περιέχει στον κώδικά του.

64. Στην προσπάθειά μας για εμπάθυνση της συμμετοχής όμως, δεν θα ξεχνάμε ότι δεν έχουν όλοι οι άνθρωποι την ίδια διαθεσιμότητα, τον ίδιο χρόνο, τις ίδιες ανάγκες, δεν ενδιαφέρονται όλοι το ίδιο για τις ίδιες διαδικασίες και τα ίδια ζητήματα, για να αρκεί να επιβάλλουμε απλά τις ίδιες υποχρεώσεις. Θέλουμε μια συλλογικότητα που θα σέβεται τα μέλη της και την προσωπικότητά τους, εμπνεόμενη από το σύνθημα «από τον καθένα ανάλογα με τις δυνατότητές του, στην καθεμιά ανάλογα με τις ανάγκες της». Ταυτόχρονα, όμως, θα τα προκαλεί για το κάτι παραπάνω, θα τα παροτρύνει και θα τα διευκολύνει να συμμετέχουν ολόψυχα στις πολιτικές και κινηματικές διαδικασίες.

65. Κυρίως: θα αντισταθούμε στον πειρασμό της αυταρέσκειας, της αυτάρκειας, της αυτόκεντρης ανάπτυξης. Δεν προτείνουμε άλλη μια περικλειστη πολιτική δομή δίπλα στις άλλες, η οποία θα ανταγωνίζεται στην «ελεύθερη αγορά» του (αστικού) πολιτικού σκηνικού για περισσότερη επιρροή, μέλη, ψήφους, πόρους. Σκοπός μας δεν είναι να αναδείξουμε (ή να εφεύρουμε) τις διαχωριστικές γραμμές μας από την υπόλοιπη αριστερά, αλλά να ανοίξουμε δρόμους συντροφικής συνεργασίας. Η ανάγκη να μοιραζόμαστε, όπως την προτείναμε παραπάνω, δεν ισχύει μόνο στο «εσωτερικό» μας, αλλά και πέρα από εμάς, ενώ η αξία της συλλογικότητας, όπως την υπερασπιζόμαστε, είναι φυσικά μεγαλύτερη, όσο πιο πολυσυλλεκτική, ανοιχτή, και εντέλει μαζική είναι αυτή η συλλογικότητα. Συνεπώς, η διαδικασία ενοποίησης που ξεκινά σήμερα δεν είναι το τέλος –ούτε βέβαια κι η αφετηρία– στην πορεία για την ανασύνθεση μιας νέας αριστεράς, όπως την οραματιζόμαστε. Το όχημα μας σε αυτή την πορεία θα είναι μεταβατικό και θα στοχεύει, με συγκεκριμένους όρους και σε πραγματικούς χρόνους, σε ευρύτερες ενότητες από αυτή που ήδη κατακτούμε.

66. Δεν μπορούμε –και δεν πρέπει– να προδιαγράψουμε εξαντλητικά από τώρα τα οργανωτικά σχήματα που θα υιοθετήσουμε σε αυτή τη μεταβατική πορεία. Δεσμευόμαστε όμως ότι τα σχήματα αυτά θα έχουν ως γνώμονα τις αρχές της συντροφικότητας, της συμμετοχικότητας, της δημοκρατίας, της ισοελευθερίας, της διαφάνειας, όπως αδρά σχεδιάστηκαν παραπάνω. Αναγνωρίζουμε επίσης την ανάγκη για σεβασμό των ιδιαίτερων ευαισθησιών και «ταχυτήτων» της κάθε οργάνωσης που συμμετέχει στη νέα συλλογικότητα, και θα επιδιώκουμε πάντα την ευρύτερη δυνατή συναίνεση, μακριά από λογικές αποθέωσης της απόλυτης πλειοψηφίας.

67. Κατά συνέπεια, παράλληλα με την λειτουργία της νέας συλλογικότητας, συνεχίζουν να λειτουργούν –στο βαθμό που το επιθυμούν– οι επιμέρους οργανώσεις που εντάσσονται στη νέα συλλογικότητα, ιδίως στα ιδιαίτερα πεδία που παρεμβαίνουν· αυτό άλλωστε είναι όχι μόνο θεμιτό αλλά και χρήσιμο.

68. Κύτταρο και βάση της νέας συλλογικότητας αποτελούν οι τοπικές και θεματικές συνελεύσεις των μελών της, οι τόποι δηλαδή όπου οι συμμετέχοντες/ουσες συναντιούνται με πραγματικό, ενσώματο τρόπο. Οι συνελεύσεις αυτές θα λειτουργούν αρκετά τακτικά, ώστε από τη μια να μπορούν να παρακολουθούν τους πραγματικούς ρυθμούς της πολιτικής και κοινωνικής ζωής σε κάθε τόπο ή πεδίο και να παίρνουν έτσι αυτές όλες τις αποφάσεις που χρειάζονται, και από την άλλη να επιτρέπουν πραγματικά τη συμμετοχή σε αυτές, χωρίς να παραβιάζουν τις δυνατότητές των μελών τους. Η διαδικασία των συνελεύσεων, σεβόμενη τις ιδιαιτερότητες των επιμέρους οργανώσεων, θα βασίζεται στη συναίνεση και όχι στην πλειοψηφία. Συγκροτούμε λοιπόν συνελεύσεις σε τέτοια κλίμακα που να επιτρέπουν την άμεση συμμετοχή των μελών, τη δυνατότητα ίσου λόγου και την τακτικότητα – αυτό μπορεί να σημαίνει μία συνέλευση ανά πόλη ή νομό στις περισσότερες περιπτώσεις ή πιο τοπικές στην περίπτωση των μεγάλων κέντρων.

69. Οι συνελεύσεις συντονίζονται μεταξύ τους με τη βοήθεια μιας πανελλαδικής συντονιστικής ομάδας, η σύνθεση και η λειτουργία της οποίας θα αντανάκλα την αντιπροσωπευτικότητα των επιμέρους συνελεύσεων και των υφιστάμενων οργανώσεων που συμμετέχουν στο εγχείρημα, ενώ θα δίνει έμφαση στα ζητήματα κυκλικότητας, ανανέωσης, ισότιμης συμμετοχής φύλων και ηλικιών. Η ομάδα αυτή έχει και την ευθύνη των κοινών αποφάσεων και του κοινού λόγου της συλλογικότητας, με βάση πάντα τις αποφάσεις των συνελεύσεων και σεβόμενη τις ιδιαίτερες απόψεις των επιμέρους οργανώσεων.